

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 6CoP/3/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4118206943
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 02. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Marta Polyáková
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2020:4118206943.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Marty Polyákovovej a sudkýň JUDr. Dagmar Podhorcovej a JUDr. Ingrid Doležajovej, vo veci starostlivosti súdu o maloletého E. Z., nar. XX.XX.XXXX, bytom u matky, dieťa rodičov matky: D. A. W., nar. XX.XX.XXXX, bytom F. R. F. W., U. XXX, zastúpená Mgr. Zuzanou Gálikovou, advokátkou so sídlom Nitra, Farská 33 a otca: E. I. E. Z., H., nar. XX.XX.XXXX, bytom T. T., S. XX, t. č. bytom T. T., Q. J. XX, zastúpeného JUDr. Renátou Endrödyovou, advokátkou so sídlom Lučenec, Dr. Herza 26, o návrhu rodičov na zmenu úpravy styku s maloletým dieťaťom, na odvolanie otca proti rozsudku Okresného súdu v Nitre zo dňa 05.11.2019 č. k. 11P/330/2018-281, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e .**

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie zmenil rozsudok Okresného súdu Banská Bystrica zo dňa 13.07.2017 č. k. 32P/160/2016-218 v časti styku otca s maloletým E. tak, že otec je oprávnený sa stretávať s maloletým dieťaťom každý týždeň kalendárneho roka v nedeľu od 10:00 hod. do 15:00 hod. v prítomnosti matky s tým, že otec si maloleté dieťa prevezme v mieste bydliska maloletého dieťaťa a po ukončení styku maloleté dieťa na tom istom mieste matke včas a riadne odovzdá. Matke uložil povinnosť maloleté dieťa na styk s otcom riadne pripraviť a otcovi ho v čas odovzdať. O náhrade trov konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že rozsudkom Okresného súdu Banská Bystrica zo dňa 13.07.2017 č. k. 32P/160/2016-218 bolo manželstvo rodičov rozvedené, na základe rodičovskej dohody bol maloletý zverený do osobnej starostlivosti matky, otec bol zaviazaný prispievať na jeho výživu sumou 200 eur mesačne a zároveň bol upravený styk otca s maloletým dieťaťom každý týždeň v stredu od 10:00 hod. do 12:00 hod. a v nedeľu od 15:00 hod. do 17:00 hod. za prítomnosti matky. Obidvaja rodičia podali návrh na zmenu takto upraveného styku z dôvodu, že tento styk sa takto nerealizuje. Otec mal za to, že vzhľadom k veku dieťaťa je schopný maloletý s ním tráviť čas aj bez prítomnosti matky a preto žiadal rozšíriť styk, naopak matka uviedla, že otec na stretnutia s maloletým synom riadne nechodí, dieťa otca poriadne nepozná, tento začal navštevovať predškolské zariadenie a preto nie je v záujme realizovať styk v čase, keď by mal byť v škôlke a preto navrhla upraviť styk otca s maloletým každý párný týždeň v nedeľu od 15:00 hod. do 17:00 hod. Po právnej stránke poukázal na ust. § 24 ods. 4, 5 Zákona o rodine, ako aj § 26 a § 36 ods. 1 Zákona o rodine. Z vykonaného dokazovania dospel k záveru, že návrhy rodičov na zmenu úpravy styku boli podané dôvodne, pretože nastala taká zmena pomerov, v dôsledku ktorej je potrebné zmeniť pôvodnú úpravu styku maloletého dieťaťa s otcom. Od času, ako bol styk otca s maloletým synom upravený, tieto stretnutia sa realizovali veľmi nepravidelne a cieľ: vytvorenie, obnova vzťahu medzi otcom a maloletým sa nepodarilo dosiahnuť. Súd preto pri rozhodovaní o zmene

úpravy styku prihladal na túto skutočnosť. Prihladal tiež na záujem maloletého dieťaťa daný jeho vekom, zdravotným stavom, denným režimom a citovou naviazanosťou maloletého dieťaťa. Upravil preto styk otca s maloletým synom v rozsahu piatich hodín každú nedeľu v prítomnosti matky. Podľa názoru súdu je prítomnosť matky i napriek tomu, že kontakty otca s dieťaťom sa už začali realizovať naďalej potrebná. Dôvodom je skutočnosť, že maloletý je na matku výrazne fixovaný, čo vyplýva z predložených správ z RPPS v Nitre a CPPP a P. W. E., ako aj zo skutočností, že maloletý nevládol ani adaptačný proces pri nástupe do predškolského zariadenia a pobyt v škôlke musel absolvovať vždy v prítomnosti matky. Dieťa si začalo vytvárať k otcovi citový vzťah, ktorý je potrebné prehĺbiť tým, že sa bude s dieťaťom stretávať pravidelne v širšom rozsahu ako doteraz, avšak za prítomnosti matky.

2. Rozsudok súdu prvej inštancie napadol v zákonnej lehote odvolaním otec a domáhal sa jeho zrušenia a vrátenia veci na nové konanie a rozhodnutie, prípadne jeho zmeny tak, že odvolací súd upraví styk s dieťaťom bez prítomnosti matky tak, ako navrhoval vo svojom návrhu. V dôvodoch svojho odvolania uviedol, že odvolanie podáva v zmysle ust. § 365 ods. 1 písm. f/ a g/ CSP a § 62 ods. 1 CMP. Uviedol, že svojím návrhom sa domáhal zmeny úpravy styku z dôvodu, že pôvodne upravený styk sa ukázal ako nerealizovateľný práve preto, že sa mal uskutočňovať výlučne v prítomnosti matky. Rodičia absolvovali na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny v F. psychologickú konzultáciu, na základe ktorej sa otec začal stretávať s maloletým synom za prítomnosti matky, avšak z naplánovaných 8 stretnutí sa realizovali len 3. V tejto súvislosti poukázal na písomnú správu H.. W. C., H.. zo dňa 22.03.2019, v ktorej je hodnotený jeho prístup k styku s maloletým pozitívne. Z jeho pohľadu sa od marca do júna 2019 začal medzi ním a maloletým vyvíjať pekný vzťah a syn ho začal vnímať ako svojho otca. Čím viac sa však začal rozvíjať vzťah dieťaťa k otcovi, tým viac sa stupňovala nevôľa matky z takéhoto vývoja situácie. Od augusta 2019 sa radikálne zmenilo správanie a postoj matky a táto už stále viac a viac mu znemožňovala stretnutia s dieťaťom. Na pojednávaní 05.11.2019 matka predložila správu z diagnostického vyšetrenia zo dňa 12.09.2019, vypracovanú H.. S. R., pričom táto správa bola niečím absolútne novým a matka si ju strategicky pripravila na posledné pojednávanie. Táto správa je v príkrom rozpore so všetkými ostatnými správami predloženými v konaní, najmä so správou ÚPSVaR F. zo dňa 22.03.2019, ale aj so správami M. zo dňa 31.05.2019 a 30.09.2019. Uvedená správa vzbudzuje dôvodné podozrenie z nedostatku jej objektivity, keďže je vypracovaná výlučne na základe anamnestických údajov poskytnutých matkou maloletého. Pritom podozrel, že uvedená správa je zo dňa 12.09.2019, teda z obdobia, kedy sa dieťa s otcom takmer vôbec nestretávalo. Napriek tomu si ju súd bez akéhokoľvek ďalšieho skúmania osvojil a jej závery cituje v odôvodnení rozsudku. Na strane otca tak vzniká dôvodná obava, že dieťa v domácom prostredí matky je vedené výslovne proti nemu. Dokonca mu neumožnila ani telefonický kontakt v prípade, keď mu chcel zagratulovať k meninám. Vzhľadom k týmto skutočnostiam je toho názoru, že rozsudok nie je v záujme maloletého dieťaťa. V prípade, ak by mala byť pri každom stretnutí otca s dieťaťom prítomná aj matka, tak sa na jej strane rozšíri okruh dôvodov, pre ktoré vždy ruší plánované stretnutia otca s dieťaťom. Takéto správanie matky je neakceptovateľné, vážne zasahuje do zdravého vývoja dieťaťa a bráni akémukoľvek rozvíjaniu citových väzieb vo vzťahu k otcovi. Na druhej strane nemieni akýmikoľvek necitlivými krokmi zasiahnuť nevhodne do ďalšieho zdravotného vývoja maloletého. Je toho názoru, že ak boli v konaní takéto tvrdenia zo strany matky vznesené, malo byť nariadené znalecké dokazovanie na preukázanie alebo vyvrátenie týchto skutočností. Ak by sa totiž potvrdili matkou deklarované problémy dieťaťa, je na mieste otázka, či nie je pre dieťa nezdravé výchovné prostredie, v ktorom v súčasnosti vyrastá.

3. K odvolaniu sa vyjadrila matka, ktorá navrhla rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdiť, alternatívne styk otca s maloletým synom zúžiť na dve hodiny v nedeľu v prítomnosti matky. Vo svojom vyjadrení potvrdila, že absolvovali niekoľko psychologických konzultácií na ÚPSVaR v F. u H.. W. C., kde zo správy z 18.03.2019 sa konštatuje, že maloletý v krátkom čase postrehol absenciu matky, rýchlo vybehol za ňou na chodbu, čo sa opakovalo niekoľkokrát a nezotrval bez prítomnosti matky dlhší čas. Otec len s nevôľou prijímal jej návrhy na zmenu miesta stretnutí, napriek tomu, že ju doporučoval aj zástupca OZ M. H.. F.. Napokon sa stretli na jej podnet v Q. na I. F., ako aj v U. W. P.. Napríklad otec počas výstavy I. hádzal so synom kamene do kanalizácie znečistenej zvieracími exkrementami a vždy s nevôľou reaguje na jej taktné upozornenie a doporučeniu na vhodnejšiu hru. Počas stretnutí je otec napätý, roztržitý a spotený zo stresu. Po stretnutiach je syn unavený, neskôr agresívny, rozkazovačný, drzý a nerešpektuje pravidlá. Ona mu ponúkla možnosť prísť syna navštíviť aj počas choroby. Túto možnosť však otec nikdy nevyužil, keď vždy len odpovedal, že k nej domov nikdy nevstúpi. Naďalej trvá na svojom vyjadrení, že otec maloletého syna nie je duševne zdravý. V posudku H.. W. T. je uvedené, že osobnosť otca je emočne aj sociálne nezrelá, infantilná, menej štruktúrovaná

so zníženým sebedomím, no s dobrým sebahodnotením, s poruchami v oblasti sociálneho kontaktu v smere sťaženej adaptability. Tiež v posudku S. P., vypracovaného na žiadosť otca sa uvádza, že otec je ambitentný typ, nezrelý, nemá vyhranený štýl prístupu k realite. Navrhla teda, aby súd do konania pribral znalca z odboru psychiatria, na posúdenie duševného stavu otca, či je schopný do budúca realizovať kontakty bez prítomnosti matky.

4. K odvolaniu sa vyjadril kolízny opatrovník, ktorý navrhol rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdiť. Vo svojom vyjadrení uviedol, že s poukazom na výsledky vykonaného dokazovania je dôvodná zmena úpravy styku otca s maloletým dieťaťom. Prostredníctvom ÚPSVaR bola rodina zaradená do spolupráce s akreditovaným subjektom M.. Po nadviazaní tejto spolupráce sa začali kontakty otca s dieťaťom realizovať a to každú nedeľu od 10:00 hod. do 14:00 hod. za matkinej prítomnosti v priestoroch kaštieľa T.. Rodičia na pojednávaní zhodne uviedli, že navrhujú súdu, aby zmenil styk otca s dieťaťom tak, že bude oprávnený sa stretávať s maloletým dieťaťom každú nedeľu od 10:00 hod. do 15:00 hod. v prítomnosti matky a s takýmto návrhom rodičov o úprave styku otca s dieťaťom súhlasil aj kolízny opatrovník.

5. Krajský súd v Nitre ako súd odvolací (§ 34 zák. č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok - ďalej len CSP) preskúmal rozsudok súdu prvej inštancie a konanie, ktoré mu predchádzalo (§ 35 a § 67 zák. č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok - ďalej len CMP) bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP) a dospel k záveru, že odvolanie otca nie je dôvodné a preto rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny v zmysle ust. § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

6. Podľa § 26 Zákona o rodine ak sa zmenia pomery, súd môže aj bez návrhu zmeniť rozhodnutie o výkone rodičovských práv a povinností, alebo dohodu o výkone rodičovských práv a povinností.

7. V danom prípade bol styk otca s maloletým dieťaťom upravený rozsudkom Okresného súdu Banská Bystrica zo dňa 13.07.2017 č. k. 32P/160/2016-218, ktorým bolo manželstvo rodičov rozvedené, upravená práva a povinnosti rodičov na čas po rozvedení a zároveň bol upravený styk otca s maloletým dieťaťom každý týždeň v stredu od 10:00 hod. do 12:00 hod. a v nedeľu od 15:00 hod. do 17:00 hod. za prítomnosti matky.

8. Pri rozhodovaní súdu je potrebné otázku styku jeho časové vymedzenie a miesto stretávania posudzovať veľmi starostlivo, rozhodujúcim bude najmä posúdenie tak okolností na strane maloletého dieťaťa, ako aj okolností na strane rodičov. Rodičia majú rovnaké rodičovské práv a povinnosti a obaja sú zodpovední za všestranný rozvoj dieťaťa. Každý z rodičov má celé rodičovské práv a povinnosti. Obidvaja rodičia ich nemusia vykonávať spolu, ale vo vzájomnom porozumení. Pri výkone rodičovských práv sú obidvaja rodičia rovnoprávni. Nezáleží na tom, či sú manželia, ani na tom, či ide o dieťa narodené v manželstve alebo mimo manželstva. Na to, aby rodič mohol realizovať svoje rodičovské práv v prípade, že dieťa nebolo zverené do jeho výchovy je potrebné, aby mal upravený styk s maloletým dieťaťom. Zmyslom úpravy styku otca s dieťaťom je dosiahnuť odstránenie doterajšieho stavu medzi otcom a dieťaťom bez nepriaznivého pôsobenia na psychiku a citovú stránku dieťaťa súčasne so zreteľom na konkrétne pomery života otca. Preto súd pri úprave styku rodiča s dieťaťom predovšetkým skúma, či je styk maloletého dieťaťa v prospech dieťaťa a je povinný veľmi starostlivo zvážiť, aká úprava tohto styku (časové vymedzenie, určenie prostredia a pod.) zodpovedá v konkrétnom prípade najlepšie niektorej skutočnosti týkajúcej sa maloletého dieťaťa a niektorej skutočnosti týkajúcej sa rodičov. Predovšetkým súd musí zvážiť vek a zdravotný stav maloletého dieťaťa, jeho citový vzťah k rodičovi, ktorý ho nemá vo výchove a k prostrediu, v ktorom tento rodič žije, obvyklý denný režim maloletého dieťaťa. Medzi ďalšie skutočnosti, ktoré súd skúma patria osobné a rodinné pomery rodičov, vzájomný vzťah rodičov a ich časové a hospodárske možnosti (so zreteľom na pracovnú dobu, čerpanie dovolenky, dopravené spojenie a pod.). Hodnotenie týchto všetkých skutočností predovšetkým v zhode so záujmom maloletého dieťaťa vedú potom k najvhodnejšej úprave styku rodiča s maloletým dieťaťom.

9. V danom prípade žije maloleté dieťa s matkou v spoločnej domácnosti u jej rodičov. Tak ako bol doposiaľ styk upravený, sa realizoval len nepravdepodobne. Odvolací súd pri skúmaní vyššie uvedených podmienok dospel k záveru, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné ako vecne správny potvrdiť. Súd prvej inštancie v danom prípade dostatočne zistil skutkový stav a vyvodil z neho aj správny právny záver a odvolací súd sa jeho zdôvodnením plne stotožňuje a ako na vecne správne už len ďalej poukazuje (§ 387 ods. 2 CSP). Z vykonaného dokazovania bolo nepochybne preukázané, že tak,

ako bol upravený styk otca s maloletým synom každý týždeň v stredu od 10:00 hod. do 12:00 hod. a v nedeľu od 15:00 hod. do 17:00 hod. za prítomnosti matky je vzhľadom na denný režim dieťaťa už neakceptovateľný. Je nepochybné, že maloleté dieťa nastúpilo do predškolského zariadenia a preto realizovať styk v stredu od 10:00 hod. do 12:00 hod. už toho času neprichádza do úvahy. Odvolací súd sa priklonil k správe CPPaP W. E., ktorá konštatovala, že na základe psychologického vyšetrenia je dieťa po odlúčení od matky úzkostné, dostavuje sa u neho strach a preto súd prvej inštancie správne konštatoval, že je potrebné upraviť styk otca s maloletým dieťaťom v prítomnosti matky. Odvolací súd pri rozhodovaní o odvolaní otca sa priklonil i k názoru kolízneho opatrovníka, ktorý navrhol taktiež upraviť styk otca s maloletým synom za prítomnosti matky. Nevzhladol dôvod, aby bolo doplnené znalecké dokazovanie tak, ako žiadal otec vo svojom odvolaní na preukázanie skutočností, ktoré deklarovala matka, t. j., že maloletý je uzavretý, prílišne úzkostlivý, pretože tieto skutočnosti už vyplývajú z vyššie uvedených správ, na ktorých záveroch založil rozhodnutie súd prvej inštancie. Z obsahu celého spisu vyplýva, že po nadviazaní spolupráce s akreditovaným subjektom M. OZ sa začali kontakty otca s maloletým synom realizovať pravidelnejšie a komunikácia medzi rodičmi sa počas súdneho konania zlepšila. V prípade, ak by odvolací súd dospel k záveru, že je potrebné rozsudok súdu prvej inštancie zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie, došlo by k situácii, keď by styk bol ponechaný na ľubovôľu matky, či táto mu umožní styk otca s maloletým dieťaťom (pokiaľ by nebol striktno vymedzený) a určite takáto situácia by neprospievala maloletému dieťaťu. Nemožno opomenúť, že u maloletého ešte ide o dieťa v útlom veku, kde síce nie je vylúčené, aby sa styk realizoval i bez prítomnosti matky, avšak vzhľadom k vyššie uvedeným skutočnostiam je i naďalej potrebné, aby sa pri styku zúčastnila i matka. Súd prvej inštancie správne apeloval na matku, ktorá by mala akceptovať vzťah dieťaťa a otca, akceptovať dôležitosť role otca v živote dieťaťa. Maloletý syn pri svojej výchove jednoznačne potrebuje aj otcovskú autoritu. V tomto smere odvolací súd len podotýka, že i keď je styk upravený za prítomnosti matky, je namieste, aby matka umožnila výber prostredia, v ktorom sa bude styk realizovať predovšetkým otcovi a tento jeho výber rešpektovala. V podstate matka zabezpečuje všetku starostlivosť o maloletého syna počas celého týždňa a preto je namieste, aby otcovi bol vytvorený priestor, aby sa v prípade styku s maloletým synom mohol realizovať podľa vlastných uvážení. Z uvedených dôvodov preto odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil a to i v časti o trovách konania.

10. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol v zmysle ust. § 396 ods. 1 CSP, v spojení s ust. § 52 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

Toto rozhodnutie bolo prijaté odvolacím senátom pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote 2 mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii; ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP); dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP); povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je
a/ dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
b/ dovolateľom právnická osoba, jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
c/ dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou

a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za neho koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľný exekučný titul, môže oprávnený podať návrh na nariadenie výkonu rozhodnutia (§ 376 ods. 1 CMP). Súd môže nariadiť výkon rozhodnutia aj bez návrhu (§ 376 ods. 2 CMP).

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie ani na základe výzvy na plnenie podľa § 379 ods. 1 a 2 CMP, môže mu súd uložiť pokutu do 1.000 eur (§ 382 ods. 1 CMP) a to opakovane za každé porušenie povinností vyplývajúcej z rozhodnutia (§ 382 ods. 1 CMP).

Ak výzva súdu na dobrovoľné splnenie povinnosti zostane bezvýsledná, a ak to povaha veci pripúšťa, súd môže rozhodnúť o tom, že príslušný štátny orgán zastaví výplatu rodičovského príspevku povinnému podľa osobitného predpisu a prídavku na dieťa a príplatku k prídavku na dieťa povinnému podľa osobitného predpisu (§ 383 ods. 1 CMP).

Ak úkony a opatrenia súdu smerujúce k dobrovoľnému splneniu povinnosti zostali bezvýsledné, súd výkon rozhodnutia uskutoční (§ 384 ods. 1 CMP).